

20.35x27.64	1	עמוד 10	מצב הרוח	20/05/2022	81747271-7
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונות - 80790					

האמונה באלוקים והרעיון הציוני - משלימים זה את זה

הגאון הגדול רבי אליהו קפלן, מגדולי התורה בדורו, שהשבוץ מלאו 98 שנה להסתלקותו, הזדהה עד כלות עם הציונות

מהשמדה. התנועה הציונית שחולל, הניעה אותם יהודים לעלות ארצה מבעוד מועד. ובזכות הרצל ניצלו רבבות מהתבוללות. למשל, מקס נורדוי, ממנהיגי הציונות, היה אחד מיני רבים שעמדו כבר עם רגל אחת מחוץ לעולם היהודי, ואילולא החזירה אותם הציונות למחנה ישראל, הם היו אובדים לנצח.

"הבורות היא הן ביחס להרצל, שגדל בצילו של סבא חרדי, ובעצמו גילה זיקה חמה מאוד ליהדות ולמסורת, והן בהכרת ההיסטוריה של יחס הציבור החרדי בארץ כלפיו. בחיי הרצל, החרדים בארץ אהבו והעריצו אותו, ואף ראו בו גואל ומושיע. הם הצטערו, כמובן, על אורח חייו החילוני, אולם הדבר לא פגם בהערצתם אותו. רוב החרדים בארץ, ובהם רבנים חשובים בעדה האשכנזית והספרדית, תלו תקוות מרובות בפעילותו הציונית, וכשנפטרו - הספידו אותו רוב עם בבתי הכנסיות ברחבי הארץ."

"...כשהגיעה הבשורה המרה על פטירתו של הרצל, לאוזני רבי שמואל סלנט, רבם של החרדים בירושלים, הוא 'בכה בכי רב'. הרב סלנט הטיל על אחד מעוזריו שליחות סודית: לשלוח מברק תנחומים למשרד הציוני בווינה. אבל מחוץ לירושלים העזו החרדים בארץ להפגין בגלוי את אהבתם והערצתם להרצל.

"למשל המושבה פתח תקוה, מושבה חרדית שהוקמה בידי אברכים מהישוב הישן בשיתוף עם עולים מהונגריה. מנהיגיה הצטרפו לתנועה הציונית, היו מלאי הערצה כלפי המנהיג הציוני. עד כדי כך, שכשהרצל נפטר, הציעו שכל הילדים שיוולדו באותה שנה, יקראו להם 'הרצל'. אפשר ללמוד מכך, עד כמה דמותו של הרצל היתה יקרה לכולם, 'לחופשים' ולחרדים כאחד."

5 < בימינו, ימי ירידת הדורות, נגרים אפילו סרוגים תועי דרך, אחר התיסכול החרדי, ושוכחים שההיפך הוא הנכון: "ככל שגדלה אמונתי באלוקים - גדלה שייכותי לציונות", כפי שהתבטא הגרא"א קפלן בהספד על הרצל.

רבי אברהם אליהו קפלן זצ"ל. צילום ויקיפדיה הוא עצמו סיפר על כך ברוב יושרתו ביומנו האישי, והוסיף שזו היתה משוכת נעורים שגויה. שנזכיר אנחנו לזוהר את משוכות הנעורים שלו, כאשר לא הותר עבירה שלא התנסה בה?

למרבה הצער הדברים פושטים גם במחננו. לא מכבר שלח לי ידיד סרוג, יוסי א', יהודי אמוני בכל רמ"ח ושס"ה, את הסרטון המכפיש: 'פשעי' הרצל, גירסת אורי זוהר.

3 < אבל גדולים של ממש בישראל, חשבו אחרת. למשל רבי אליהו קפלן, העניק לו את התואר המכובד: "מורנו הגדול", והסביר כי הוא היה ראשון שהשמיע קבל עולם מתוך זקיפות קומה יהודית את צמד המלים: 'עברי אנוכי': עד הרצל היינו "לא עם, לא עדה, כי אם עדר כבשים שמובלים לשחיטה... או תולעת שנרמסת לאורך הדורות... עד שקרא הרצל לבני עמנו: 'אסירים, צאו! אשר בחושך, היגלו!'" - דברי הגרא"א קפלן.

4 < ההיסטוריון והאספן משה נחמני אמר השבוע, לרגל יום הולדתו של הרצל, 'באייר, כי כל הנאצות השקריות מושתתות על כפיות טובה ובורות: "כפיות טובה - כי בזכות הרצל ניצלו רבבות יהודים

1 < "ככל שגדלה אמונתי באלוקים - גדלה שייכותי לציונות".

אמירה מדהימה זו, שיוצרת את המישוואה הפלאית הזו: אמונת אומן תמימה בבורא עולם, משמעותה הזדהות עם הרעיון הציוני - נאמרה לפני 103 שנים. היא נשמעה בשנת 1919 מפיו הלמדני של גאון ישיבות ליטא באותה תקופה, רבי אברהם אליהו קפלן זצ"ל, מגדולי תנועת המוסר בדורו, שזכה לעמוד בקשרי מכתבים תורניים נלבבים עם ענקי דורו, מן החפץ חיים, דרך רבי איסר זלמן מלצר, ועד רבי יחזקאל סרנא. בשבוע החולף, ט"ז באייר, מלאו 98 שנה להסתלקותו בחטף, והוא רק בן 34 שנה.

רבי א"א קפלן מייצג קבוצה גדולה של תלמידי חכמים מן הזן החרדי, ענקי הרוח והדעת, שהזדהו לחלוטין עם התנועה הציונית, ועם מייסדה ב"ז הרצל, מפני שראו בה חבל הצלה שנשלח משמים לפרוץ עידן האתחלתא. רבים מהם ראו בהרצל את דמותו של מלך ישראל דהאידנא. כך למשל רבי שלמה כהן, זקן רבי וילנא, מחבר ההערות ל"ש"ס 'חשק שלמה' המודפסות על הדף, יצא לרחובה של וילנא עם ספר תורה בחיקו, פיזו עימו מול הרצל ובירך נכחו 'שחלק מכבודו לבשר ודם', ואף הסביר פשר התנהלותו: "הנה מלך ישראל!".

2 < כיום השתנה בעולם החרדי היחס כלפי הציונות והרצל, כנראה מתוך תיסכול עמוק על שדווקא היהודי הלא חרדי הזה הביא לעם ישראל את בשורת גאולתו. ועל בסיס התיסכול צומחים גם הבורות ואי הכרת העובדות. את חוזה המדינה הפכו החרדים ל'חוזה המדינה' והפיצו כלפיו גזומאות ושקרים: "הוא היה מתבולל", "הבן שלו היה כומר", "הוא היה אנטישמי", ועוד המצאות מדומיינות שאין קשר בינן למציאות.

כך למשל מסתובב באחרונה ברשתות החברתיות קליפ שבו 'חושף' אורי זוהר - האיש שהיה ונשאר פרחח ילדותי - ש"הרצל רצה לנצר את העם היהודי". אורי זוהר שכח לספר שאיש לא היה יודע על כך, אלמלא